

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nauicula siue speculum fatuoru[m] Prestantissimi
sacraru[m] literaru[m]**

Geiler von Kaysersberg, Johannes

Argentorati, 24. Jan. 1513

Jntroduc. i speculu[m] fatuoru[m]. I.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70346](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70346)

Introduc. i speculū fatuorū. I.

Dominica Quinquagesime: que erat altera
Dattbie. Anno. D. L. L. L. xviij.

Quid tibi vis faciam: Dñe vt videam. Luce. xvij. Euan/
gelii primo recensuit omni die.

DEt tunc cecus hic prudenter sibi visum restituit: eo qd no
bilissimus sit sensus: et multarū differētiarū ostensiuus:
primo Metaphysice. Et sine visu plane miser est hō:
quoniam alia tēpalia possederit. Angelo Raphaēli salutā
ti Tobias cecū: et dicenti: Gaudiū sit tibi semp. respon/
dit Tobias. Quale gaudiū mihi erit: qd in tenebris se/
deo: et lumē celi nō video: Tob. v. Significat nobis hic cecus mendī
cus peccatorē: vtiq; quo ad interiores oculos cordis sui cecū: neq; se
neq; deū sufficiēter cognoscentē. Sedeat hic ad viam: appropinquet
deo: salte se pparādo ad gratiā quantū potest. Sit hoc ex naturalib:
cū grātiā dei influentiā fm Scotū: aut spēali motione quadā diuina/
fm b. Thomā. clamer: Misere mei fili dauid. Et pculdubio nō dce
rit sibi: sed stabit: dicetq; tibi vbi thēmaticis. Quid tibi vis faciā: Tūc
tūc rñde. Dñe vt videā. et te me quoq; cognoscā. Petijt sic videre be. **B**
Angu. in Soliloquio: vbi rō eum alloqitur dicens. Ora qd breuius po
tes. et respōdit Aug. Deus semp idem: nouerim te: nouerim me. Bre
uis nimirū et pfecta orō: oia qd ad salutē sunt necessaria cōtinēs. Pe
tit vt deū cognoscat et se. i. dei potētiā/ sapiētiam/ misericordiam et sui
miseriā. Cognitio potētiē generat timorē. cognitio sapiētiē inducit
ad cordis custodiā et cōseruatōnem. cognitio misericōdiē generat spem et
amorē. cognitio p̄rie miserie generat humilitatē. et qd ergo decriit ho
mini habēti talē cognitōem: plane nihil. Timor faciet eū vitare malū:
custodia cor facit purū: amor sollicitat ad bonū: humilitas aut est cu
stos oim p̄dictorū. Magnū bonū et ois boni initiū/ sui ipsi^o cognitio:
malū magnū et maximorū malorū p̄ncipiū/ suūp̄sius ignorantia. Inde
nimirū p̄cūnit piculōssima securitas: vt hō sine timore viuat/ nihil
de morte/ nihil de inferno/ vel de extremo iudicio/ alijsq; merito tremē
dis recogitat: unde in vitia iugiter de vno cadit in aliud: et tādem in
interitū eterne damnatōis cecus ruit et p̄ceps: vtinā saperēt et intelli/
gerēt: ac nouissima p̄viderēt: aperiētēs oculos suos/ p̄usq; in eternū
perirēt. Ceterū seipm cognoscere/ hoc via est ad summū bonū/ hoc sa
cit boicm timorosum/ cautū/ humilē/ decliare a peccatis: et p̄sequēs **E**
a damnatōe p̄petua. qd est peccatorū stipendiū/ et regna adipisci celestia
Uisitās spem tuā nō peccabis: ait Job ca. v. Dicit in speculo histori.
lib. iij. cap. cir. qd olim apud Delphos scriptū fuisse legit in vetustissi/
ma tripode Apollinis famosissimū illud oraculū cōsulēt quō ad bea/
B

Introductorium

titudinē pueniret: rñsum Snoti se auton. i. nosce teipm. Huius autē
fñie nō est credendū Apollinē fuisse autorē vel inuentorē sed potius
furē: furat⁹ est em̄ eā de pñti loco. Idem est em̄ noscere seipm̄ qđ spe/
ciem suā visitare. Aut certe de illo loco Cantic. canticorū. Nisi cogno/
Dueris te o pulchra inter mulieres: egredere et abi rē. Hanc autē sñiam
vel poti⁹ h̄ furtū Apollinis Satyricus noster Iuuenalis Satyria. xj
diuinā ac celestē sñiam appellat/ p̄r summā vtilitatē q̄ in illa p̄inet:
ait em̄. Illū ego iure despiciā. Den sol ich billich oder von rechts we/
gen verachtē. q̄ scit/ quāto sublimior Atlas Oibz in Libia mōtibz: h̄
tñ idem Ignoret q̄ntū ferrata distet ab arca. Saccul⁹ e celo descendit
Snoti se auton. qđ est dicere: stulta scia est/ et insipies sapia/ supuacua
noscere necessarijs ignoratis. Quid em̄ pdest hōi scire metiri mūdū/
et nescire seipm̄? Absq; hac scia nihil mortalibz est vtile/ nihil hoibz sa/
lutare. Hec in p̄mis necessaria est: et si sola sit/ sufficit. docet em̄ homi/
nē timere deū/ cauere pctm̄: diligere p̄mū/ terrena despiciere et ama/
re celestia. Hec Helinadus. Plane vt ait b. Bernard⁹. Multi mul/
ta sciūt et seipos nesciūt/ alios inspicūt et seipos negligūt. Sed nun/
qd Apollo spōte hāc veritatē hoibz p̄futurā rñdebat: Nō/ sed inuite:
demonēs qm̄quidē plerūq; p̄ferūt veritatē: et hñ p̄sulūt hoibz/ nō spō/
te sed inuiti/ necessitate coacti/ videlz a potestatibz supioribz/ scōz scz
vel angeloz/ vel dei. Sicut legim⁹ de illo demone in demoniacō ha/
bitante/ quē brā Brigida interrogauit dicēs. Dic mihi v̄bū dñi. Cui
demon p̄ obsessum p̄tinuo rñdit audiente p̄p̄lo. Brigida time deū/ et
Etimeberis ab oibz. Nunqd diabolus timoris et amoris dei potest fieri
volūtarius p̄dicator: sed coact⁹ hec dicebat et inuitus. Sic et Apollo
aut saltē nō docēdi/ sed fallēdi aio/ spōte dictū ambigū/ nosce teipm̄
ptulit: qđ nō putabat in bonā p̄tem. i. in argumētū humilitatis/ s; sup/
bie (quēadmodū Macrobi⁹ fecit) accipiendū. Habetis frēs q̄ vtile
sit cognoscere seipm̄/ q̄z necessariū vt aperiant⁹ oculi n̄ri/ vt videamus
lumē: q̄z in magno piculo p̄stitumur/ q̄z diu ceci manem⁹: iugiter cla/
mādum ad dñm: Jesu fili Dauid miserere mei: fac videā/ aperi oclū/
los meos: videā te/ videā me. Roga eum vt statuatur te añ faciē tuam/
vt videas vitā tuā/ et teipm̄ cognoscas. Speculū tibi exhibeat: in q̄ te
speculari possis: videre maculas tuoz defectuū et miseriaz: vt inde ti/
bi vilescas: deo te subdas: de te diffidas et desperes: et sub potēti ma/
Snu dei humilieris. Vtinā nobis tale esset speculū/ p̄ciosissimū vtiq;
et oī terreno p̄cio mal⁹. Ostēde nobis speculū h̄: et sufficit nobis: quo
nos miseri ceci illuminati miseriaz n̄ras et pctā p̄spicere et speculari
possim⁹. Da et p̄stabimus q̄cqd volueris: expone nobis venale: et p̄cio
nō parem⁹. Speculū h̄ em̄cre nō optz fratres: nō lōge ē a vobis. s; in
prompto locatum. Scrutare suppellectilē: iuxta angulos dom⁹ tue:
fortassis illuc a te reiectum est dudum et neglectum: opertum pulueri

in speculum fatuorum I

bus: si tamen non ruptum. Forsitan ais: Nescio quid dieis: plura ha-
beo specula in omni loco domus mee: in cubili/ in stuba/ in coquina z
salario: vt semp promptū sit in quo faciem meā ptempler. Mentior si
non etiā in sacculo tuo aut sinu paruulū circūfers pugillare siue en-
chiridion speculū/ vt in temploz foro cum libuerit te speculari possis.
Vtiq; sed in his omnib; maculas has quas memoras z despecto cō
templari neqo. Itaq; de quo speculo loqris nescio: intendis forsita de
Speculo fatuoz. Tu dixisti o soroz: recte pccetas: prudentissime calles:
hoc est speculū illud pcciosum tibi quoq; vtile in quo clarissime macu-
las faciei anime tue videre poteris. Hinc cū speculū fatuoz pccenda-
tur/ q ad cognitōem suū plus oīmb; plurimū pducatur: hoc iacet apd
te pccptū sine vsu z reputatōe. Prob dei homiq; fidem ppter hoc
(inquis) tanta circuitōe vsus es: horisum tātus hiatus: Parturient
mōtes: nascet ridiculus mus. Speculū fatuoz ad hoc ne tve ppone-
re suades. beccine margarita est illa quā pcciosissimā appellas: Est vti-
q; neq; me penitet ita dixisse. Sed audi z ignosce/ si tñ iniuste te offē-
dero. Dum rigido fodit ore/ dum q̄rat escam: Dum stupet inuēta ia-
spide gallus ait. Res vili pcciosa loco miriq; decoris. Hac in sorde ia-
ces: nil mihi messis habes. Si tibi nūc esset q̄ debuit esse repto: Quā
fimius sepelit viueret arte nitor. Nec tibi pccino: nec tu mihi: nec tibi p-
sum: Nec mihi tu pcces: plus amo cara minus. Tu gallo stolidū/ tu
iaspide dona sophie Pulchra notes: stolido nil placet illa seges. In-
telligis me q̄ dico/ habes colliriū o ecce/ z tuipe oculis tuis applica et
suppone: forsitan manū chirurgici horres/ z tuipe suauit applicare
nostri. Ego aut itez dico: speculū hoc depromēdū est ex scrinijs/ ne di-
cam ex finis z puluerib;/ vbi hactenus delituit/ iacuit pccptū: nūc
aut exergēdū z an facie oim nostrz suspēdendū: siqdem oī crati con-
gruit/ oim maculas oīdit. Preciosum reputatū est a bonis rez/ esti-
matorib; vbo z scripto: z qd sapiētes reputāt/ tu nō despicias nisi de-
sipias z stultus sis insipiēs/ qn poti⁹ eo ad oia vtaris. Vtis nosse q̄
sis/ speculū intuerē/ z dicet tibi. Vtis nosse ad qd natus/ interroga spe-
culū z dicet tibi. Vtis nosse quare tot sint stulti/ interroga spe. z di. ti.
Vtis nosse quale gaudiū sit sapienti: inter. spec. z di. ti. Vtis nosse stul-
toz periculū: inter. spe. z di. ti. Vtis nosse iucūda z seria/ dulcia z vti-
lia/ z vtile dulci mixtū: legito speculū. Vtis tandē nosse cursum mūdi:
interroga spe. z di. ti. Nemo est fratres cuiuscūq; pccitōis aut status/
cui non congruat. Diuites z pauperes fatuitatis sue miseriam hic cō-
templari possunt / doctis indoctisq; aptum. Non effugiet thecolo-
gus / non canonista z legista/ medicus/ artista vel poeta. Intelliget
preterea inductus quisq; neq; splendor cum speculi reuerberabit.
Ecce enim lingua nostra vernacula theutonica (ea quam cum la-
tine in Alsatia superioris Germanie sūximus) conscriptum est: de

Introductorium

R pictū quoq; imaginibus p his q; literas legere non nouerūt: Innocē-
ent se p̄crea hinc spirituales z seculares/rectores z subditi/iuuenes
z senes:femine z mares:oēs tandē cuiuscūq; artificij z negotatōnis
Nimiz q; cōe oim artificij hic tangit/in quo se exercēt etiā oēs opifi-
ces. Et quod illud est. Fatuitas: Narren werck/das triben alle hant
werck. Da mihi opificem cuiuscūq; artis;q; nō immisceat stulticias.
Et qd sunt q̄so curiositates/dolositates/fraudes/auaricie:z alie simi-
les difformitates: q; ab opificib; mittunt:q; stulticie:saltē effectiue/
q̄uis nō formalt. Ita;q; cum a te d̄spiam inq̄sirit:z qd p̄dicabit aut
p̄dicat doctor noster: Responde audacter cuiq; z cuiuscūq; stat⁹:
p̄dicat z p̄dicabit de tuo artificio: Q; si p̄cesserit q̄res:z qd est illud ar-
tificij:was hantwerck. R̄nde. Es ist narrē werck. Quid multa:au-
riculas asini ois hō habet. Et ois hō mēdar. Et nō iustificabit in cō-
spectu d̄ni ois uiuens. z nō est q; faciat bonū/nō est vsq; ad vnū. Ha-
bes ecce materiā:babes z utilitatē huius speculi.nō q̄ p̄ternendum:
sed circūferendū:in eo se contemplandū: vt teipm cognoscas. Plato
vt Flauianus historiographus refert: et h̄ in Policra. lib. viij. cap.
xij. faciē suā sepe videbat in speculo.nō curiositatis vel p̄positōis gra-
tia/sed vt videret q̄tū peregrinatio studij seruoz/acumē t̄pis/p̄cessus
etatis de naturali statu mutasset faciei inditio vt seruaret ac releuaret
naturā/ne labore insueta dieta corrumperet. Si sic Plato p̄ sue natu-
re releuatōe speculū frequēter insperit:cur nō tu p̄ anime z mox p̄po-
sitōe in speculo hoc in faciē anime tue speculareris. Aptū plane q̄ditū
in hac vita sum⁹ p̄grinatēs cū Platone: vt etiā specularit/nō a specu-
la/sed speculo viuamus. Quēadmodum in bodierna eplā inuuit:z si
ad aliū sensum. Eudem⁹ nūc ait Apl̄s p̄ speculū in enigmate/tūc autē
faciē ad faciē: Nedū in speculo fidei respectu dei/sed in speculo scriptu-
re z moraliū doctrinaz respectu nostri: vt sic iuxta orōem b. Aug. su-
pius tactā:noscām⁹ deū p̄ fidē catholicā:z nosipos p̄ morālē doctri-
nā. Elamat cec⁹ z illuminari petit a d̄no/vt se z d̄nm speculet:z ita fa-
ctū est. Vñ ip̄e in laudes d̄ni eū magnificās prupit:sed z oīs plebs
dedit laudē deo. Ita futur⁹ z ego spero. Multi sunt timco q; floccipē-
dūt speculū hoc/z me:q; ip̄m p̄dicatū ire statuo:quēadmodū deo p̄ce-
dente quarta feria dicit. Sed ita tādem p̄fido q; eueniet/q; post finez
p̄dicationū haz z clamoz/multi ex cecis aīo illuminati/deū magnifi-
cabūt z ppl̄i q; p̄us p̄dicebāt z increpabāt cecos clamātes/etiā ip̄i lau-
dē dabūt deo. Qui est benedict⁹ in secula Christus d̄ns.

Feria quarta Līnerum

Non recipit stultus vba prudētie:nisi ea dixeris q; v̄sanē in cor-
de eius. Proverbioz. x. viij. Euangeliū Matth.

in speculū fatuorū. I.

Sicut occasione ubi positi dicere pmo qd sit sapiens. Se-
cūdo qd insipiens: z q differentia inter stultū z fatuū. Ter-
tio q sint illa vba prudētie q stultus nō recipit. Quantum
ad pmiū: qd est sapiēs: Rūdeo breuiter post. doc. sc̄m. ij. se-
cūde. q. xlv. dimissis multis acceptōibz quas tāgunt doctores: p̄cipue
Holkor sup libros sapie: z Jo. Buridan⁹. vj. et̄bicoz. Q, sapiēs ho-
mo est q ita disposit⁹ est/ q p̄t habere rectū iudiciū circa diuina p̄spici-
enda z p̄sulenda. Importat em̄ sapia quandā rectitudinē iudicij fm
rōnes diuinas: Nam fm p̄m in p̄mo meta. Ad sapientē p̄tinet p̄side-
rare cām altissimā: p̄ quā certissime de alijs iudicat: z fm quā oīa or-
dinari op̄ret. Et capiamus simile in artibz in medicina z architectus-
ra: vt b. Thomas exēplificat. Ille appellat sapiēs medicus vel archite-
ctus q cognoscit cām altissimā in medicina siue architectura: z p̄ eam
p̄t de oibz q sunt illius ḡnis: s. medicie siue architecture iudicare z or-
dinare. Itē in economiā sapiens paterfamilias: q pacē sue dom⁹ intē-
dit: vel si alius finis est vltior: z fm exigentiā hui⁹ ordinat oīa. Sic
politico⁹/ q pacē cōitatis intēdit. Hi appellant sapiētes nō simpliciter
sed in hoc ḡne. Ille aut̄ simplr d̄ sapiens q cognoscit cām altissimā
simplr/ q est deus: in q̄tū p̄ regulas diuinas oīa p̄t iudicare z ordi-
nare: hūc gnomonē adhibet in iudicādis actibz/ ad hoc exēplar respic-
it: inde depingit: ad hoc lumē videt z discernit oīa. Manent alijs sa-
piētes in suo ḡne citra has regulas: puta q solū bonū recip. tpale respi-
ciunt: nō curantes si sit fm regulas diuinas vel nō: sapiētes igit̄ non
sunt simplr. Sed q̄ris: Et vñ puenit homini rectitudo talis iudicij?
Dico q̄ ex duobz. Primo p̄pter defectū vsus rōis. Alio mō p̄pter quā-
dam p̄naturalitatē ad ea de qb̄ est iudicandū. sicut vbi gratia: de his
q̄ p̄tinent ad castitatē p̄ rōis inquisitiōem recte iudicat ille qui didicit
sciam moralē: sed p̄ quandā p̄naturalitatē ad ip̄am recte iudicat de
eis is qui habet castitatis habitū. Sicut circa res diuinas ex rōnis
inquisitiōe rectum iudicium habere p̄tinet ad sapiētiam/ que est vir-
tus intellectualis quam habet theologus z metaphisicus bonus vel
malus. Sed rectum iudicium habere de diuinis p̄ quandam p̄natu-
ralitatē ad ip̄a/ p̄tinet ad sapiētiam/ que est donum spiritus sancti. Si-
mile de medico z egroto/ quoz vterq; nouit morbum: sed hic p̄ p̄natu-
ralitatem/ qz eum parit: ille p̄ suam rōnem z habitum intellectuū
scz medicine artē. sic in p̄posito. Sic d̄ de Hierorbeo/ qz p̄fectus fu-
it in diuinis non solū discens/ sed z patiens diuina. Hec aut̄ p̄passio
siue p̄naturalitas ad res diuinas fit p̄ charitatē: que quidē vnit nos
deo/ fm illud. i. Cor. vj. Qui adheret deo vnus sp̄s est. Sed nunc
quid hanc sapiām omnes boni christiani habēt? Rūdeo q̄ sic: quia si
natura non deficit in necessarijs/ multo minus gratia. Unde p̄me Jo-
an. ij. Vnctio docet vos de omnibz. Omnes ergo qui sunt in gratia z

Introductorium

charitate ex illa vnione ad deū p̄ charitatē tantū sortiunt̄ de recto iudicio: tam in contemplatōe diuinorū q̄ etiā in ordinatōe rez̄ humanarū fm̄ diuinas reglas quantū est necessariū ad salutē. Vter est q̄ q̄dam altiori gradu percipiunt sapie donum/ et q̄stū ad p̄templatōem diuinorū: inq̄stum sc̄z altiora q̄dam mysteria et cognoscūt et alijs manifestare possunt: et etiā q̄stum ad directōem humanorū fm̄ regulas diuinas: inq̄stum possunt fm̄ eas non solū seipos/ sed etiā alios ordinare. Et iste gradus sapie non est omnibz cōis habentibz grām gratis faciētem: sed magis p̄inet ad gratias gratis dadas: quas sp̄s sanctus distribuit: put vult. Habes tam qd̄ sit sapiens.

R Circa secundum queris: qd̄ est insipiens: et quomodo differūt stultus et fatuus? R̄spondeo breuiter post b̄m̄ Thomā: q̄ ille est insipiens q̄ nō p̄t id quod sapiens: puta fm̄ regulas diuinas iudicare de rebz. Ip̄i sūt falsi rez̄ estimatores: magna estimant parua/ et contra: mala q̄ sunt bona/ et ecōtra. Et q̄ est differentia inter stultū et fatuū? R̄spondeo talis qualis inter cecum et cecum/ inter surdastrum et surdum. Nam stultus est q̄ habet sensum hebetatum: stulticia quandoq̄dem importat hebetudinē cordis et obtusionem sensuum: nomen em̄ stulticie a stupore videtur esse sumptum: Unde Isidorus dicit in libro Etimo. Stultus est qui p̄pter stuporem non mouet̄. Fatuitas enim importat totaliter sp̄ialis sensus p̄uationem: et (vt dicit Iuuianus) qui plene insipiens est. Et tractum est a sapore ciborū: qui cum non sapiunt fatui dicunt̄. Vel fatuus a furore quodam: vt vxor Fauni que fatidica erat dicta fatua: Vel fatuus a fando (vt dicit Donatus) q̄ inepta loquatur. Et ab insulso differt: quia fatuus est verbis et dictis: insulsus corde et animo. Op̄ponit itaqz stulticia sapiētie sicut contrariū: fatuus aut̄ sicut pura negatio. Sapiens em̄ vt d̄t Isidorus/ dictus est a sapore: quia sicut gustus est aptus ad discretōem saporis ciborū: sic sapiens ad dimoscentiā rerum atqz causarū. Itaqz fatuus caret sensu iudicandi: stultus habet sensum hebetatum: sapiens autem subtilem et p̄spicacem. Sed ais quomodo hoc verum est quod dixisti: q̄ stultus a stupore dicatur: et q̄ stultus est qui p̄pter stuporem non mouet̄ iniuria siue ad dolorem/ vt etiam Isidorus d̄t: cum tamen hoc sit potius sapientia spiritualis vt d̄t Gregorius. x. Moral. Respondeo fm̄ b̄m̄ Thomā. q̄ non moueri iniurijs dupl̄ contingit. Quādoqz q̄dam ex hoc q̄ homini non sapiūt terrenā/ sed sola celestia. Unde hoc non p̄inet ad stulticiā mundi/ sed ad sapientiā dei: vt Gregorius ibidē d̄t. Quādoqz aut̄ p̄tingit ex hoc q̄ homo est simpl̄ circa omnia stupidus: vt patet in amentibz/ q̄ non discernunt quid sit iniuria: et hoc p̄inet ad stulticiā simpl̄. et tantum de secundo.

R Circa tertium queris: et que sunt illa r̄ba prudentie q̄ non recipit stultus? Om̄ia illa sunt ostensiuā siue stulticie correctiuā et reprobatiuā. Verba hec que sunt in hoc nostro stulticie speculo p̄scri

in speculum fatuorum I

pra/hec abijciunt z stannunt. Etia inquit/non sunt latina: predicat
theutonici: fatuitate stannunt: es ist narrenwreck. quo ad materia sap
pientiam predicare deberent: non decet hec doctorem in theologia. Et
quid non congruit nomini suo: sunt ne be pconatores doctorales: Snt
plane doctorales: sic loq doctore congruit: immo hac misera tempesta
te necesse est. Paruulū pusionem/femellam puellam iuber mater asta
re speculo. Age inquit o fordes: wol an du wuost kum̄. hic har: specu
lare te in speculo. flouit nimiz mater pusionis maculas z scabiem/p
usqz ad speculū eūdem constituat: sed vt pusionem salubri cōfusione
sfundat: speculū producit. Ego in isipientia mea dico: speculo hoc nō
indigeo: quasi sine eo predicare non possim z vitia detestari/ z laudare
virtutes: sed ppter vos ipsum produco/ vt in ea facies vestras specu
lemini. Facit tabulam magister discipulo paruulo: elementa A b
c inscribit/puero tradit: z ego itidem facio/omnibz fieri velle omnia/
vt omēs lucrifacerē. Balbutit nutrix z frangit verba/vt infantulo cō
descendat: quod etiam Hieronymus facere nō erubesceret. Est hic in
hoc speculo veritas moralis/sub figuris/sub vulgari z vernacula lin
gua nostra theutonica/sub vrbis similitudinibusqz aptis z pulchris:
sub ritibus quoqz/pcinnis z instar cimbaloꝝ pcinnitibz. Hic calix vi
ni meri plenus mixto ex vitili z dulci: hic in catino depicto cibo delica
tus pponat z regius. Nec igit pfero vt saltē sic veritatē sub typo z mo
do p omnia vobis pmensurato capiatis/quam als forsitan horretis.
Sic medicus pillulas amaras sub dulci sirupo amministrat. Et fer
rum (vt in Sene. legimus) in spongia suaui delitescēs/vlceri vitiorū
infigit. Medicū autē cū regis filiā curare deberet: nec sine ferro pos
ser: dū timētē mamā leniter fouet/scalpellū spōgia rectū indurisse. X
Repugnasset puella remedio palā admoto: eadē qz nō expectauit do
lore tulit. Nec Sen. i fine libri de ira. Metior si nō hūc modū Nathā.
circa David (cū cū sup adulterio obiurgaret) obseruauit: parabolā de
oue z paupe corā eo depingēs. Nec plane officia doctoris/vt vtilē mi
sceat dulci: quēadmodū docet Horat. Et ita obseruauit Esop⁹/Es
rill⁹/ z alij plures: vñ a doctis merito laudant. Sed ais forsitā: Eso
pi z poctaz h est/vt imaginibz z figuris vtant: nō theologoz/nō mor
raliū. Audi in p̄mis 3 re Senecā in epla. li. q̄ icipit Magnā. Inue
nio inqt imagines qb si q̄s nos vti vetat/ z poctis illas solis iudicat
esse pcessas: neminē mihi videor ex antiq̄s legisse/apud q̄s nondū ea
ptabat plausibilis oīo: illi q̄ simplr z demōstrāde rei cā loqbāt/para
bolis referri sūt. Quas existimo necessarias nō ex eadē cā q̄ poctis/sz
vt imbecillitatis nostre admunicula sint: z vt dicētem z audietē in rē
pntem adducāt. Ecce Senecā stoicū rigidū z acrē parabolaz z ima
gines necdū in moribz admittētem/sed z necessarias ille asserentē. Sz
quid ad nos ais/de stoicis gentilibz: Accipe ergo christianos fideles/

Introductorium

immo christū ipm caput christianoz: qui nō solū parabolas appro-
bat z eis vsus est/ sed etiā nunq̄ sine parabolis loq̄bat. Verba sūt euā-
geliste Marci. iij. Multis parabolis (inquit) loquebat eis v̄bum p̄
ut poterāt audire: sine parabolis aut̄ non loquebat eis. Habes p̄mū
testem om̄i exceptōe maiorē. Audi christianū nostr̄ Joannē: Quid si
sibi volūt inquit (z loquit̄ de parabola spicaz flauescentiū: quā p̄tulit
dñs de samaritanis) quid inquit sibi volūt he translatōes quibz nō
hic tm̄/ sed p̄ totū v̄t̄ euangelū: Itidē z p̄phete plurimū vs v̄t̄ asso-
lēt: qua nam hoc gratia: Neq̄ em̄ temere sp̄s sanctus ita instituit/ du-
abv rōnibz. Primū vt significantius loqueret̄/ z magis an̄ oculos po-
neret̄: Mens em̄ familiarū rex imagine p̄cepta/ magis suscitāt/ z tā-
q̄ in pictura rem ipam magis amplectit̄: deinde vt iucūdiōr esset nar-
ratio/ z diutius animo immoret̄. Non em̄ tam facile s̄ntia capīt neq̄
ita trahit auditorū multitudinē/ vti rex narratio: z p̄ ea maxime quo-
rum periculū fecimus/ descriptio: similitudo quoz multam p̄scert
sapiam. Habes ecce christianū vtilitatē parabolaz tibi ostendētē:
z iam audisti quia prudens ille z fidelis p̄cionator Christus dñs nū-
q̄ in mediū populi sine hoc parabolaz speculo p̄dierit. Ego autē q̄a
Christi z sanctorū eius in hoc imitator sum/ mordcor: quia doctrinas
hanc vniuersis vtilem sub figuris z metaphoris vulgo traditam p̄-
dico/ rephendor. z q̄ indigna statu doctorali faciam vsimulor. S; di-
cent: Nō est hoc qd̄ male nos habet/ quia in parabolis loqueris: sed qz
libellum theutonice p̄scriptū; populo p̄dicas/ hoc est quod stomachū
nostr̄ mouet. Nos latinos codices dictas; z scripta doctorū sanctorū
recitamus. Hec illi obijciunt/ quasi in speculi huius libello nō sint do-
ctorū sanctorū scripta z sententię: cum tm̄ ex his sit referissimū. Volve
rogo z reuolue: z vide si qd̄ in eo p̄tineat quod non p̄sonum sit scri-
pture sacre/ sanctorūq̄ doctorū sententijs: quidq̄ non sit p̄ fide/ spe et
charitate: alijsq̄ virtutibz gignendis/ nutriendis/ p̄ficiendis: vitijs de-
niq̄ z peccatis vitandis extrudendisq̄ aptissimū. Etez q̄ speculuz
hoc vulgari sermone p̄scriptum esse inficiaris/ z ideo non p̄dicanduz:
frivoluū vtiq̄ est. Nunquid quia Biblia in theutonicā linguam tradu-
cta est/ ideo theutonice Theutonis p̄dicanda non est: Habent Hebr̄i
hebream/ Ungari vngaricam/ bohemicam Bohem̄: z tamen singu-
lis sue singule p̄dicant̄ bible. Et nos ita de stultoꝝ speculo facientes/
crimnandi non erimus sicut nec illi. Predicauit Joannes Chrysosto-
mus grece grecis ex grecis grecoꝝ vulgo: homeliasq̄ suas grecas
scripto reliquit. Concionati sunt latine Leo/ Gregorius/ z Augusti-
nus vulgo: quia latina lingua tūc p̄culdubio erat vulgaris: z taliter
scriptas reliq̄runt homelias. Si q̄s ergo theutonice conscripta z di-
ctata/ vera orthodoxa catholica: non ex latine lingue ignorantia/ sed ad
simplicit̄ p̄descendēgū p̄dicauerit: non hoc ad ignominia sed gl̄am

in speculū fatuorum II

cedere debet: neq; inficiari/ sed laudari. Sed sciens scio in quoz vētri
bus be stomachatōes suboriant: plane eoz q non erubescūt se publice
iactare qz Latinos codices p̄dicent/ z non theutonicos: indeq; se putāt
glorificatū iri/ si alios p̄sertim huius speculi stulroz p̄dicatores iglori
os z contemptibiles effecerint. Sed a desiderio suo frustrati sunt: z
conatus eoz in p̄trarium vsus est: quippe q; quantomagis conati sūt
obfuscari: tanto maiori splendore speculū refulsit. Cūq; latini esse ap
parere voluerunt: tanto eoz imperitia magis est detecta. Mentiar si
non vnū ex illoz iactatoz caterua his aurib; p̄cionātem audierim: cū
q; hunc vsum Psal. xc. Quomā ip̄e liberauit me de laqueo venātiuz/
exponere gestiret: a laqueo venātiū inq̄t: von den vergiftendē stric
ken: nesciens qd inter venātiū z venenātiū discriminis esset. Ne
dū aut̄ semel eiusmodi interpretatōib; sed alijs seccētis similib; z dis
similib; vsus cum fuisse crebro audiuius: nihilomin; tamen se lati
na p̄dicare/ alios q̄o theutonicū corā p̄lo impudēnt iactare nō cessan
tem. Et cui aptabimus gnātiōem hanc: Apte nimir; paruulo in scho
lis oscitanti: partēq; certā sibi in donato p̄ ludi magistr; assignatā/ cni
rius anxia sollicitudine/ timore z labore memorie sue p̄mendanti: qua
tinus eādē memorū hora deputata recitare sciat: q̄uis nihil eoz q̄
recitaturus est intelligat. Sic p̄fecto nostri latinitatis iactatores dū
ad plebem fuerit p̄cionādum: inias sanctor; patz aut̄ Bibleie v̄bū ad
v̄bum/ more ansez/ guttatim imbibūt: eadē quoq; v̄ba coram popuz
lo instar ciconiaz rursus euomūt z recitāt/ integre q̄dem. At vbi ad
interpretatōem boni latini sermonis quē hauserūt/ ventū fuerit: ex bo
nis malos z ex veris falsos vtiq; faciūt: z venātiū p̄ venenātiū ex
ponūt. Quo fit vt populus puras v̄z esse interpretem q̄ falsus est z in
fidelis: falsas p̄ veris sentētis insinuat. Taceo q; dum ex p̄p̄is loquē
dum fuerit in publico aut̄ puato f̄mone: nihil p̄p̄i/ nihil culti vel ner
uosi/ nihilq; p̄gnātis de ore eoz p̄cedit. sed nescio qd languidū/ enerve
bispidū: immo barbar; qd neq; latinū neq; theutonicū/ sed vtrūq; et
neut; esse iurare/ solēt oblatrare: qd etiam a regulis pueroz quas
grāmaticales appellāt exorbitat: z anomalū esse grāmaticoz ambigit
nemo. Quale est illud eoz latinū quo vtunt̄ etiā dum sederint in sede
maiestatis sue/ i doctoralis cathedra lecture: locaq; argumētatōis dis
tribuūt. Et inq̄unt p̄mū locū arguēdi habeāt illi: deinde secūdū lo
cum alij: tertium aut̄ locū sequētes: z sic deinceps: postea aut̄ omnib;
dabit̄ locū arguēdi. Ecce habes eoz loquēdi ornatū/ latinitatē z grā
maticā: omnib; dabit̄ locū arguēdi. Nosce Titos Livios lacteo elo
quentie fonte manātes. nosce Plautos quoz ore si dū loq̄ vellēt loq̄
rent̄. nosce Tullios latine eloquentie p̄ncipes. Habemus nostri specu
li stulroz theutonicū/ eiusq; p̄dicatoz emulos sapiētissimos: q; cosdez
sup̄ latine lingue ignorātia notis ignominie inurere/ seseq; glorificatū

Introductorium

ire nitunt. sed hec hactenus. Quos hec apologia tagit fr̄es / ignoscite
mibi rogo: qz insipientes facti sum: vos em̄ me coegistis: plane v̄bis nō as-
sentior: sed longe mibi alia mēs est. Adduci em̄ nō possū / vt speculuz
hoc credā ex officina stulti p̄dire potuisse. Neqz eos q̄ idipm̄ p̄dicant /
ob hoc reprehensibiles fore / sed laudādos: qz maluit aliena bona vulga-
rit̄ z hūilr̄ p̄ audientū vtilitate depromere / q̄ p̄ua mala tactāter lati-
ne (modo quo dictū est) ostētare. Dicā igit̄ (vt redeā v̄n̄ digressus sū)
speculū hoc fatuoz est / nō qz fatuus in eo fatua dixerit: sed qz fatuita-
tem reprehendit: a fatuitate abducit / ad sapiam̄ z v̄ritatem dirigit. q̄ em̄
in eo p̄nta sunt / v̄ba sunt / v̄ritate subnixa naturali / diuina / canonica z
legali. Inde est qz non sapit stultis / qz v̄ba sunt prudētie. Nō sapit aut̄
malis asin̄ ea q̄ sunt spūs: sed videt̄ ei stulticia. Quid multa: Ad tri-
bulos asin̄ semp̄ sua somnia v̄nt. Et lupus cū eum doceret magister
suus s̄llabare pater: z diceret pa: er: appone agnel / subiūrit: seboffer.
z v̄n̄ hoc: qz ita v̄sabat̄ in sua fantasia. Et gallo seges inspidis nō pla-
cet / quā in stercore reperit: vt p̄ori sermone dictū est. Ita vt vez sit qd̄
dicit̄ v̄bo thematis: Nō recipit stultus v̄ba prudētie: nisi ea dixeris q̄
v̄lant̄ in corde eius. Rō est: vt ait Lira: qz sibi desipiūt. p̄ f̄ habitū cō-
trarium. Sed qd̄ mix̄ qz mibi he oblocutōes accidūt / abijciant̄ ver-
bo sermones z p̄conatōes mee: itidē z ipi hui⁹ speculi fictioz sunt
F̄lia acciderint: quēadmodū z in fine plogi / quē p̄ manibz habemus / le-
gere vos ipi vel audire poteritis. Sed nō nouū est fr̄es: an̄ hac simi-
lia expertus sum in multis. Scitis q̄lis mussitatio fuerit cū de morte
gestirē p̄dicare: nemini placuit. Et qd̄ nobis (dicebāt) de morte: noui-
mus mori: sed qualiter exitū habuerit / z cū quali fructu z affectu ma-
teria finita fuerit / vos ipi nouistis. Itidē sup̄ publicatōe libelloz im-
p̄sioz sup̄ arte moriendi z p̄fiteūdi modo / inuitū dissimile: finē aut̄ opta-
tū: ita z hic spero euentur̄. Sciebā ego fr̄es / qz mor posteaqz speculū
in mediū p̄ducerē / assuturos q̄ lutū p̄jcerent in id: ore z manibz in id
B̄ ipinegrēt / numiz vt fatui. Stat sapiens an̄ speculū z se specular̄: qz si
deprehenderit maculam abstergit. Fatuus autem z puer manibz et
ore impingit: z speculo rupto ledit̄ in ore / z sanguine cruentat̄. Sta o-
frater an̄ speculū: caue ne impingas vt fatuus ne p̄fringas: als̄ si sen-
seris p̄icturam restaz aut fragmentoz: scias qz sicut fatuus merito
talit̄ patieris. Intellige qz dicit̄ Prou. x. Sapiens corde p̄cepta suscipi-
et: stult⁹ cedit̄ labijs. Plane cederis labijs si in speculū impigeris. Nō
lī p̄temnere / ne tu p̄temnaris. Homines te p̄temnūt: ait qdam p̄bilo-
sopho cuidam. Et p̄hus: z illos asini inq̄r: sed nec illi asinos nec ego
cōs curo. Non cures frater: habeo a doctis p̄silium id p̄dicandi sicut
fictioz fingēdi: quoz p̄silū p̄fero tuo fatue. Noli p̄temnare p̄usqz audi-
as. noli p̄jicere z abijcere nucē vt simia / nō dū gustato nucleo p̄pter cor-
ticem amarā. Audi z postea p̄ba vel reproba. Sed spero qz cecus cla-
mās / illuminatus in speculo fatuoz: iam nō cecus / sed vidēs magnifi-

in speculū fatuorum II.

cabit dñm: et ois plebs laudabit Christum Jesum/ q̄ est benedictus
in secula Amen.

Feria. v. post Esto mihi. Prima die Martij.

Stultoz infinitus est numerus. Eccles. i. Euangelium.

Mos est/ vt scriptores libris suis titulos superponant: qui
sub breui cōpendio orationis materiam libri expriment. **B**
Aliquando etiā causam efficiētē/ finalē ⁊ formalē/ vel alie
rum illoz: quatinus eluceat qd liber ptineat. Unde titulu
lum a tytan greco qd latine sol est/asserūt esse dictū: q̄ libz illuminet ⁊
materiam eius ⁊c. patefaciat q̄uis nō desint q̄ dicūt/ a Tito liuiso titulu
lū esse dictū: q̄ idem libros suos certis distinxerit titulis. Sed vnde
cūq; dicat/ parz refert dū sciamus qd significet. Habet ⁊ nostrz specu
lum titulu suum: quē lege si placet in fronte libelli: ⁊ plectētē causaz
finalē/ vtiq; honestā ⁊ vtilē christianāq;. Causam deniq; efficiētē
⁊c. vtz. s. doctū vtriusq; iuris doctore. Jam mihi impropere nō po
teris/ o emule: qd superioribz annis/ qz pdicauissem dictamen rustici cu
iusdā: habes ecce dictamen doctoris docti/ nostras gentē/ q̄ppe q̄ in
hac vrbe Argētineā. genit⁹ sit ⁊ alit⁹. Porro de causa materiali mul
ta iam his diebz dicta sunt. Ceterz causa formalis/ que est in libelli di
stinctōe ⁊ pcessu p rithmos ⁊ figuras ⁊ fatuoz turmas/ de se pater: vl
tra centū aut colligit/ quas indices pducere intendo. Sed neq; omnes
collegit: neq; ego omnes pducere admitar. Quis em̄ tā stultus vt stul
toz numerz/ q̄ infinit⁹ est: iuxta v̄bū thematis/ enumerare vellet: Cra
stina aut p̄mā turmā pducemus: ⁊ sic psequenter fm ordinem alias.
Nunc aut vertome ad questionē heri pductam/ ⁊ ad solucndā hodie
reseruatā. Fuit aut hec questio: vtz etiā stulto sit pctm̄ sua stulticia. **R**
Sed ais: stulta est hec q̄stio: q̄s em̄ dubitat qn non sit ei pctm̄? Sunt
multi stulti naturalr: pctm̄ aut (saltē actuale de quo loq̄mur) in nobis
nō puenit a natura. Itē oē pctm̄ est volūtariū: sed stulticia nō est vol
ūtaria. Itē stulticia nullo pcepto diuino opponit: oē aut pctm̄ oppo
nit alicui pcepto diuino: videt̄ ḡ hec q̄stio stulta. Non est frater q̄stio
stulta: q̄uis argumēta q̄ pducis/ appareāt pvincere stulticiā pctm̄ n̄
esse. nihilominus est in p̄rariū v̄bū Salomonis Prouerbi. i. vbi dicit̄:
Prosperitas stultoz p̄det eos. Vbi innuit q̄ pctm̄ sit stulticia: qz ducit
ad p̄ditōem: ⁊ ḡ est bona q̄stio. Rūdeo tñ post doctore sc̄m. ij. q. xlvi
ar. ij. p̄ distinctōem: q̄ stulticia ex duobz pt̄ puenire. Primo ex disposi
tione naturali: sicut p̄z in amētibz. ⁊ talis stulticia nō est pctm̄: ⁊ cur
ita: p̄pter ea q̄ obieciisti: qz nullū pctm̄ puenit in nobis a natura. Illi aut
hnt stuporē sensus in iudicādo circa altissimā cām: q̄ est finis vltim⁹/
⁊ summū bonū: patiunt̄ a naturali dispositōe. q̄ tales sunt a natura/
nō sūt p̄tēnnēdi/ s; supportādi tāq; mēbra ifirmiora. Saluabūt illi p̄
fidē eccles. q̄ ⁊ eis i baptismo p̄ remissioe pcti oriḡal suffecit. Malcfaz

Introductorium

ciunt q̄ eos verāt ⁊ p̄tinnūt: cū tñ sint (vt p̄sumit) in gratia: q̄ rite bā
p̄usati ⁊ peccare mortālī ammō nō p̄nt: cū nō habeāt plene vsum rōs
nis. Vñ dī q̄ Sarraceni miz in modū tales naturalī stultos venerē
tur. Sūt igit̄ in grā ⁊ tu forsitan in pctō mortali: ipe amic⁹ dei: tu imi
mic⁹: ille fili⁹ regni: tu p̄ditōis. Puto grauter eos peccare q̄ tales idū
cūt ad blasphemias dei: vel ad alios act⁹ q̄ de gnē suo sūt mali ⁊ pctā
mortalia: q̄ q̄uis stult⁹ ille nō peccet: is tñ q̄ eū inducit puto peccat:
S; ⁊ nō induco eū ad peccādū mortālī: q̄ nō p̄t peccare vt dixisti: q̄
neq; ego pecco. Rñdeo: q̄uis eū nō inducas ad peccādū mortālī: in
ducis tñ eū ad id faciēdū qd̄ de gnē suo est act⁹ pcti mortalis. Scdo
sufficit q̄ p̄sensus q̄ fatuo nō est: in te est: q̄ peccas. S; ⁊ ais: ego non
p̄sentio in actū pcti mortalis: q̄ act⁹ ille que facit nō est pctm̄: q̄ nō est
actus hūanus: q̄ nō p̄cedit a libero arbitrio: agit. Rñdeo sicut p̄us:
q̄ si non placuit responsio hec: q̄re aliam: ego nihil diffinio: vide Ale
xandz de Ales ⁊ in tractatu de temperātia Martinum magistri de
pollutione. Scdo p̄uenit stulticia ex hoc q̄ immergit homo sensū suū
in reb; terrenis: ex quo reddit̄ sensus eius ineptus ad p̄cipiēdum di
uina: s̄m illud. i. Coz. ij. Animalis homo nō p̄cipit ea q̄ sunt spūs dei
Sicut etiam homini habēti gustū infectū malo humore non sapiunt
dulcia. Et talis stulticia est pctm̄: de illa dī Sapiēs Prouer. j. Pro
speritas stultoz p̄det eos. Sed ais: si pctm̄ est talis stulticia quō hoc
est: cum neq; hec stulticia sit volūtaria: sicut nec naturalis: nemo em̄
etiam quātūcunq; animalis sit ⁊ stultus: vult stulticiā: Rñdeo: q̄ q̄s
uis stulticiā nullus velit: vult tñ ea ad q̄ p̄sc̄tur esse stultū. ⁊ qd̄ illud
est: hoc est: q̄ vult abstrahere sensum suum a spiritalib; ⁊ immerge
re terrenis. Et idem p̄tingit etiam in alijs pctis: nam luxuriosus vult
delectatōem sine qua non est pctm̄: q̄uis non simplr̄ velit pctm̄: vel
let em̄ frui delectatōe sine pctō. Et tra qd̄ p̄ceptū est hec stulticia: vbi
p̄hibet̄ hoc pctm̄: Rñdeo s̄m Thomā. ij. q. xvj. ar. ij. q̄ in Deut. ca.
vj. vbi dī. Erūt vba hec q̄ ego p̄cipio tibi in corde tuo: ⁊ narrabis ea
filijs tuis: ⁊ meditaberis sedens in domo tua: ⁊ ambulans in itinere:
dormiens atq; consurgēs: ⁊ ligabis ea quasi signū in manu tua: erūt
q; ⁊ mouebunt̄ inter oculos tuos: scribesq; ea in limine ⁊ ostijs dom⁹
tue. Ecce hic tria p̄cipiunt̄ circa sciam ⁊ intellectum siue sapientiam
scz p̄mo acceptio ipsius: secundo eius vsus: tertio conseruatio ipsius.
Primo p̄cipitur acceptio sapientie: que fit per doctrinam ⁊ discipli
nam. Et vtrunq; p̄cipit̄ cū dī: erunt igit̄ in corde tuo: quod p̄tinet ad
disciplinam: p̄tinet enim ad discipulum vt cor suum applicet bis q̄
dicunt̄. qd̄ vero subdit̄: Et narrabis ea filijs tuis: p̄tinet ad doctrinā:
Secundo p̄cipitur vsus scientie vel intellectus: ⁊ hic vsus est medi
tatio eorum que quis scit vel intelligit: ⁊ hoc p̄cipit̄ cū dī: Et medita
beris sedēs ⁊c. Sed dicit̄: quō meditatio eoz q̄ ad sapiam ⁊ intellectu

In speculū fatuorum II

ptinent/posset esse in dormiēdo:quō deniq; in itinere:cū p occupatio
nes extraneas impediāt. Rūdeo/q; hoc pceptū nō est sic intelligendū:
q; hō dormiēdo meditet de lege dei: sed q; dormiēs. i. vadēs dormi/
tū/de lege dei meditet: q; ex hoc etiā hoies dormiēdo/adipiscunt me/
liora fantasmata/fin q; ptrafēt mor^o a vigilātib; ad dormiētes: vt
ptz p Pbm. j. Ethic. Sūr etiā mandat vt in oi actu suo/aliq; medy/
tet de lege: nō q; sp actu de lege cogitet/ sed q; oia q; facit fin legē mo/
deret. Tertio pceptū pseruatio/ q; fit p memoriā: in h q; dī. z ligabis ea
zē. p q; oia iugē memoriā mādator; dei fcar: ea ei q; p;tinue sensib; no
stris occurrūt: vel tactui sicut ea q; in manu habem^o: vel visui/ sic ea q;
q; n̄ oculos mētis sūt p;tinue: vt ad q; optet nos sepe recurrere/ sicut ad
hostiū dom^o/ a memoria nostra excidere nō pnt. Et Deuf. iij. manife
stius dī. Ne obliuiscaris vbor; q; viderūt oculi tui/ z ne excidat de cor
de tuo cūctis dieb; vite tue. Et hec etiā abūdātius in nouo testamen
to tā in doctrina euāgelica q; aplica mādata legūt. Ecce quō dnt cir
cūferri pcepta vt in limine scribant. repbende iam picturas n̄i specu/
li/ q; nihil aliud q; dei pcepta p se ferūt. Queris vltio: si stulticia talis ē
pctm/ q; n̄ g; peccat stult^o: Quidē q; iugit^o z indefinēt peccat: q; sp stul
tus est. Est h difficilis pūct^o q; maiori tpe ad discutiēdū egeret/ q; sit
pns hora. De pctis. s. omissionis/ vide b. Tho. j. ij. q. lxxj. ar. v. z doct.
circa. ij. s̄niar; di. xij. p̄cipue Gabuel. in. iij. dubio. Sed vñ puenit hec
vltima stulticia voluntaria potissime: Rūdeo vt dixi/ q; ex immersione
q; rumlibet terrenor;/ maxime tñ carnaliū: nā maxime sensus hois im
mergit ad terrena p luxuriā/ q; est circa maximas delectatōes: q; b; aia
maxie absorbet. Jō dī stulticia esse luxurie filia. Vñ z dī Proue. vij.
Statim eā seq̄t. s. meretricē/ ignorās q; ad vincula trahat stult^o. Et
Thamar dixit ad Amō frēm suū/ volētē eā stuprare. Noli facere stul
ticiā hāc. ij. Reg. xij. Caueam^o frēs charissimi/ ne aīm immergam^o. R
terrenis/ sed celestib;: ne stultifiam^o sed sapiētes: p̄cipue in lutū z pa/
ludē/ in die kotlachē/ luxurie: q; reuera fatuissimos facit hoies/ oia di/
uina posthabētes. q; les vtiq; hi sunt q; besterno die in p̄tempū ecclā/
stice ccerimone de ciner; receptōe/ in signū hūiliatōis n̄e institute/ cir/
cuierūt/ pannū cineratū circūferētes in pertica instar vexilli/ q; si p̄tra
christianas sanctōes impijssime crecte/ inter feminas q; b; stipati erāt
incedētes. Proh pudor/ in tali die p hūiliatōe instituto talia circū/
ferre. Et p eos q; p̄mi debebāt esse in sapia/ nō iuuenes solū sed senes/
nō plebei tñ sed nobiles quo; z de senatu/ q; d; q; turpi^o est q; dam ex
ipis. s. p̄latis. Nō sūt hec opa sapientū/ sed vtiq; fatuor;: veniēt dies z
penitētiā agetis q; cun; q; tales estis/ sup peccatis vestris: sed sero val
de dum nihil pficiet in inferno. Rogemus zē.

Feria. vi. post Esto mihi. Secūda die Martij.